

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (Ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

A főrendek és a polgári házasság.

A polgári házasságról szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása ki van tűzve és pedig ma d. e. 11 órára.

A képviselőház impozáns votuma után feszült érdeklődéssel tekint az egész ország a főrendiházban történendők elé, hol most nagyon sokat dolgoznak a politikában. De lássuk csak. Van a főrendiháznak jelenleg 306 szavazásra jogosult tagja, kikhez ezen ülésekre még öt fiatal mánás fog járulni.

Ezen 311 főrendiházi tag között van 21 uralkodóházi herceg, kik közül bizonyára egy sem fog megjelenni, nem fognak továbbá megjelenni Szechen Antal gróf udvari marsal és Hunyadi Kálmán gróf főszertartásmester, ha csak az utóbbi a javaslat mellett szavazni meg nem jelenik. Biztosan meg fog jelenni a 29 róm. kath. püspök s köztük a még be nem iktatott zágrábi érsek, valamint a 8 görög nemegyesült püspök. Meg fog még jelenni 13 protestáns püspök és gondnok, kik valamennyien a javaslat hívei, továbbá 9 zászlós ur, kik kettőnek kivételével szintén hívei a javaslatnak, az-

után a felsőbiróság három tagja és a fiemei kormányzó szintén a javaslat mellett.

A 47 kinevezett tag közül 44 hiva a javaslatnak, a hat herceg közül is legalább három a javaslat mellett fog szavazni. A 34 báró közül négyötöd rész szintén a javaslat híve. Döntő lesz tehát a 136 gróf szavazata.

A szövetségeseknek vélt grófok közt azonban sokan vagy egész nyíltan a javaslat mellett foglalnak állást, vagy pedig távol fognak maradni a szavazástól.

Az a csalódás tehát, mely a képviselőházban oly roppant nagy volt, ismétlődni fog a főrendiházban is.

Május 7-én avagy legkésőbb 8-án bizonyára már megtudhatjuk, hogy grófok közül hányan szavaztak nemmel.

S ezek után nézzük meg a hercegprimás szép beszédét, melyet a Szent-István társulat nagygyűlésén tartott s amelyből igen sok lap olykép vonta le konzekvenciát, mintha a főrendiház ellenzéke élet-halál harcra készülne, pedig ha figyelemmel elolvasták, abban a primás, jelszavához híven, békét és nem harcot hirdet. Az ilyenmü elbírálás végtelen

sokat ártana az ország legvitálisabb érdekeinek, mert lehet kormányt buktatni, de magát a reformot nem, mert bárki következne a Werkerle-kabinet helyébe, egy napig sem volna képes magát föntartani a szabadelvű egyházpolitikai reformok nélkül.

Be kell látnia minden jó hazafinak, hogy egy felekezeti harc évtizedekre bénítja meg az országot előhaladásában s ez, hisszük, senkinek nem óhaja, bárminő elfogult is legyen a szabadelvű javaslattal szemben.

Nem frázisnak, hanem legkérlelhetetlenebb valónak kell kijelentenünk, hogy aki a kormány ellen küzd, hazája ellen harcol. Már pedig van nekünk ellenségünk igen sok, különösen Ausztriában, hol egyes pártok, befolyásos udvari emberek lesve-lesik az alkalmat, hogy minket megbénulva lássanak. Nem hihetjük, hogy volna magyar, ki ellenségeinknek szerezne örömet s pártviszályba vezetné az országot. Minden naív fel fogással szemben megnyugtatóul mondhatjuk, hogy a javaslat a főrendiházban megbukni nem fog, a kormány pedig erős.

o. o.

Politikai hírek.

BELFÖLD.

Országgyűlés. Szintelen, monoton ülései vannak a képviselőháznak. A különböző kérvények, interpellációk nem verik föl a kedélyeket. Beállt a vihar utáni édes nyugalom, a szerint pihen ki-ki, a mint munkált. Mindenek a főrendiház felé fordulnak, várva a közjogi, pénzügyi, közgazdasági és közlekedési bizottságok együttes tárgyalását a győzelmesen kikerült javaslat fölött, mely a mai nap d. e. 11 órára tűzött ki.

Az állami anyakönyvek. A képviselőház igazságügyi bizottsága Krajsik Ferenc helyettes elnöklése alatt tartott ülésében megkezdte az állami anyakönyvről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. (Előadó: Jellinek Arthur.)

Az 1-ső §-t néhány szerkezeti módosítással, a 2-3. §§-okat Hieronymi miniszter felvilágosításai után változatlanul fogadta el a bizottság, a 4-ik §-t pedig új dispositio felvételével állapította meg.

Hosszabb vita fejlődött a bizottságban az 5. § felett, mely az anyakönyvvezető kinevezéséről rendelkezik. Kimondatott, hogy a közigazgatási bizottság meghallgatásával a miniszter jelöli ki azon anyakönyvvezetőket, a kik a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbíznak.

A 6-8. §§-okat Hieronymi és Szilágyi miniszterek felvilágosításai után érdemleges módosítás nélkül fogadta el a bizottság.

A 9. §-ban felvetett azon rendelkezés, hogy a hol az anyakönyvvezetőnek nincs helyettese, ott az anyakönyvvezető saját kezével,

TÁRCZA.

Fráter György halála.

Írta: Csomortáni.
(Folytatás.)

Mint minden nagy embernek, úgy neki is számos ellensége akadt. Ellenségei között legnagyobb Pesti Gáspár volt, ki előbb neki volt titkára, de később Castaldó szolgálataiba állott. Castaldó, mivel Fráter György a török irányában folytatott politikai titkaiba nem avatott be, mindinkább gyanakodott a püspökre. Gyanuja Pesti Gáspár sugdosásai folytán, — ki előbbi ura ellen, nem tudni mi okból, heves gyűlölettel viseltetett, — napról-napra növekedett. A püspök gyanus viseletét a török iránt magának megfejténi nem tudván, azt kezdé hinni, hogy ő Erdélyt a töröktől magának akarja megszerezni s vele együtt Ferdinánd seregének megsemmisítésére törekszik.

Pesti Gáspár 1551. okt. 16-ka éjjelén nagy titokban Castaldóhoz ment s esküdözések közt, hogy igazat

mond, kijelenté neki, hogy Fráter György törekvése nem egyébre céloz, minthogy őt, Castaldót s az egész királyi sereget, a török hatalmába ejtse; mi megtörténvén s adó fizetéssel a törökök is megnyervén, magát Erdély urává teendő és Istenen kívül senki sem veszi ki azt kezéből.)

A gyanu egyszer fölkelte lévén, a püspök minden tette gyanus színben tünt fel s másként nem is lehetett, miután neki minden áron arra kellett törekednie, hogy a törökök a maga hűségéről meggyőzzék; Castaldó pedig a politika titkaiba beavatva nem lévén, Pesti Gáspár alattomos vádjait — bármily szemtelenek s valótlank is voltak azok — igazaknak hitte. Midőn a királyi hadak Pallavicini és Castaldó tábornokok alatt egyesítették, Fráter Györgynek többé a két tábornoktól nem volt nyugta, míg az erdélyi sereg, mely 50.000 emberből állott, 1551. okt. 20-án Magyarország felé meg nem indult Temesvár felmentése végett,

1) L. Horv. Magy. tör. IV. k. 237. lapját.

melyet a török megszállva tartott. A királyi és erdélyi hadak Dévánál találkoztak, de mind menetekben, mind elszállásaikban egymástól elkülönöztek maradtak. Időközben hírül vették, hogy a török sereg Temesvár alól visszavonult, azért utjokat Lippa felé folytatták. Midőn a Maros völgyén fölfelé haladtak, találkoztak a királyi hírnökeivel, kik Fráter Györgynek az esztergomi érseki székre való kinevezetési okmányát s a bibornoki kalapot hozták meg, Castaldó ágyulövésekkel tisztelgett az új cardinálnak, de előre sejtve a szomorú sorsot, mely a közel jövőben érni fogja, az új méltóság fölött semmi örömet sem mutatott.

Ellenségei ebben is újabb jelét láták annak, hogy vágyai sokkal nagyobb dolgokra vannak függesztve.

Az egyesült sereg 1551. november 3-án szállotta meg Lippát, melyet Ulemán pasa mintegy ötezer törökkel védelmezett. A cardinál, Castaldó és Nádasdy a Maros bal-, Báthory és Patóczy pedig a jobbparton

támadtak s vívtak. Két napi kemény tusa után Ulemán 1500 harccsallal — a város feladása után — kénytelen volt a fellegrárba visszavonulni, honnan, Fráter György közbenjárása folytán, az őrséggel együtt szabadon bocsátott. Fráter György azt akarta elérni, hogy nagylelkű közbenjárása által a szultánt kedvező békére hangolja, mi az őrség kardra hányása esetén, sehoggy sem sikerült volna.

Másfelől pedig ezen nagylelkű eljárásával oda célzott, hogy a szultán a Maros balpartján levő tartományt is az ő kormányára bizza. Ferdinánd fővezére Castaldó s Pallavicini a bibornok politikáját nem értvén, ebben más célokat láttak.

Ezen büszke grófok, már azon függés miatt is haragudtak, melyet ezen alacson származású barát reájok szellemi fölényével minden alkalommal gyakorolt. A lippai táborozás alkalmával nyilvánított magaviselete után, hogy őt áru lónak tartották, igazolja Pallavicininek Ferdinánd királyhoz Lippáról írt levele.

házastársára, gyermekeire vagy szüleiére vonatkozó teendőket a belügyminiszter által előre kijelölt szomszédos anyakönyvvezető végezi.

A 10. §-ból törölte a bizottság azon rendelkezést, mely szerint „rendes fizetéssel ellátott köztisztviselő részére külön tiszteletdíj rendszerint nem állapítható meg.”

A 11—18. §§-okat érdemleges módosítás nélkül fogadta el a bizottság.

Visszatérés a szabadelvű pártba. Sipeky Sándor országgyűlési képviselő újra belépett a szabadelvű pártkörbe. Föltehető, hogy nem sokára többen követni fogják.

KÜLFÖLD.

Reuss herceg bécsi német nagykövetet, ki annak idején neje révén Bismarkot az udvar ellenére fogadta, saját kérelmére fölmentették állásától és nyugalomba helyezték, mely alkalomból a császár a fekete-sas-rendhez a gyémántokat adományozta neki.

A lengyelek üldözése. A varsói forradalom századik évfordulója alkalmából e hó 17-én nagy tüntetés volt. A rendőrség sok embert letartóztatott; ezeket a letartóztatottakat, kiknek száma kétszáznál több s kik közt számos diák, író és asszony van, azonosságuk megállapítása után szabadon bocsátották, de mult éjjel Gurko helyettesének, Mehden tábornoknak parancsára újra letartóztatták s katonai fedezet alatt a citadellába szállították. A városban e miatt rendkívül izgatott a hangulat.

A koalíció Ausztriában. A bécsi parlamentben a baloldal klubja, a lengyel klub és a konzervatívok klubja állandó parlamenti bizottság alakítását határozta el a koalíciós pártokból, a melyben a Coronini-klub is képviselve lesz. A parlamenti bizottságba az egyesült német balpárt Russ, Heilsberg és Kuenberg képviselőket, a lengyel klub Zaleski, Tedrzejowicz és Pininski képviselőket, a konzervatív klub Hohenwart, Deym és Fuchs képviselőket küldte ki. A Coronini-klub még nem választotta meg képviselőit. A lapok komment-

tárjai szerint e parlamenti bizottságnak az lesz a célja, hogy megelőp incidensek a jövőben elkerültesse.

Megyei élet.

(Háromszék megye gazdasági bizottságának április 15-iki üléséből.)
(Folytatás.)

Az állatkiállítási jutalmakat az előirányzathoz képest a földmívelésügyi m. kir. miniszter redukálva engedélyezte. Összesen 1400 forint állami segélyt adott, melyből 200 forint lókiállításokra, 200 forint szarvasmarhakiállításokra, 400 forint községitel-szövetkezetek alakítására, 300 forint mintagazdaságokra, 300 forint munkásközvetítés költségeire lesz fordítható.

A lókiállítások tekintetében megjegyzi a leirat, hogy a megítélt díjak ez évben tényleg nem adandók ki, hanem a tenyésztő, ha a díjazásra számot tart, köteles leendő lovát a jövő évben is elővezetni s kívánatra az ezredéves kiállításon is bemutatni, a mely alkalommal a díj kifizetetik, különös figyelemreméltó esetekben azonban a bizottság a díjakat azonnal is kiadhatja.

A szarvasmarhakiállításokra engedélyezett összeg felhasználása tekintetében később részletes utasítás fog kiadani.

A patkolási tanfolyamokra kért segélyt a földmívelésügyi miniszter nem engedélyezte, miután Sepsiszentgyörgyön két év előtt már tartott patkolási tanfolyam.

Az állami segélyhez képest a költségelőirányzatot a bizottság módosította.

Ezzel kapcsolatosan a bizottság Erdélyi Károly által írt népszerű gazdasági kézikönyv kiadását elhatározta és egy gazdasági Kátenak megírására 50 és 25 forint pályadíj tűzött ki.

A vármegyei vízmesteri intézmény tárgyában Kelen József kir. kulturmérnök terjedelmes előterjesztést teszen. A felvett 450 forint e célra nem elegendő. Megkerestetni határozta a bizottság a vármegyei alis-

pán urat, hogy egy ut-vízmesteri állomásnak az üttentartási pénztárral közösen hordozandó fizetés terhére leendő szervezése iránt. Továbbá javaslatba hozza, hogy S.-Szentgyörgy, Szemerja, Kilyén és Sepsiszentgyörgy érdekeltségével értekezlet tartassék a vízenyosó réterületnek lecsapolása, esetleg öntözésre való berendezése iránt. A javaslatot a bizottság annál is inkább pártolta, mert az elfajult árkoknak kapcsolatosan szükséges rendezése által a törvényhatósági közutak is érdekelték, azon kívül, hogy a réterületek értéke ez által megsokszorozódna s ez iránt alispánt megkeresni határozta, hogy a kulturmérnöki hivattal egyetértőleg járjon el.

A gazdasági működés ellenőrzése tárgyában javaslat kidolgozásával a közgazdasági előadó bizatott meg.

A Romániába távozó munkásokra nézve a közgazdasági előadó az alispán által szerkesztett kimutatást részletezi. A jelentős felterjesztett.

A botfalvi ezukorgyár felkérte, hogy képes-e állandó munkásokat bocsátani a bizottság rendelkezésére. A gyár jelenlévő képviselője előadja, hogy a szükségletet nem nyerhették meg szükséges mennyiségben a nagy konkurrenzia miatt. A rendelkezésre álló tót munkásokból a nagyobb területen répatermesztéssel foglalkozó birtokosok nyerhetnek munkás kezét.

Összesen kértett 770 munkás. Ebből a ezukorgyár 352 egyént tud csakis rendelkezésre bocsátani; de a mennyiben még tud munkásokat szerződtetni, azokat is kiadni igéri.

A miniszter nyolcz métermázsá rigai lenmagot bocsátott rendelkezésre, melyből az érdeklődők részére legalább 50 kilónként kiosztott.

Lóhermagtermelésünk hovatovább nagyobb mérvet ölt és magunk első minőségű, de aranka sok van és a tisztítás sokba kerül. Ha itt helyben lehet tisztítani arankamentessé a magot, az aranka is gyorsabban pusztul ki, de a termést jobban értékesítjük.

E végből a bizottság a földmívelésügyi m. kir. minisztertől egy lóhermag-tisztító elsőrendű rostát kért, melynek árát évenként beszerzendő díjakból törleszti. A hulladék, rostaltj elégetendő s a kiostált mag hivatalosan megvizsgálva, ólomzároltatik. A rosta Sepsiszentgyörgyön lenne elhelyezendő s kezelésével valamelyik szolid kereskedő megbízandó.

Szentkereszty Béla báró javaslatot teszen az iránt, hogy minden szolgabírói székhelyen lósorozás tartassék, ez által lévén a lótenyésztők érdekei kielégíthetők. Felterjesztés tétetett, hogy Sepsiszentgyörgyön kívül még Kovásznán vagy Zabolán is tartassék lósorozás.

A tárgysorozat befejeztétvén, elnök az érdeklődést megköszönve, a gyűlést bezárta.

(Végo.)

Az ezredéves kiállítás.

A nagyméltósági földmívelési miniszterium 1896-iki kiállítási irodája 154—1894. sz. alatt alábbi körlevelet intézte Háromszék vármegye gazdasági bizottságához:

„Körlevél, valamennyi vármegyei mezőgazdasági helyi bizottságnak.

A magyar állam ezredéves fennállásának megünneplése alkalmából

rendezendő orsz. kiállításon, melynek célja hazánk multját és jelenjét hű képmű bemutatni, mezőgazdaságunkra nézve ezen ezelt csak úgy leszünk képesek elérni, ha sikerülend hazai mezőgazdaságunk mai fejlettsége mellett öseinknek régi időkben üzött gazdálkodását is lehetőleg fel-tüntetni.

Ezen kívánalomnak csak a rendelkezésre álló régi kútforrásoknak tüzetes átkutatása és az itt-ott található, a mezőgazdaságnak régi időben üzött mikéntjére felvilágosítást nyújtó adatoknak rendszeres feldolgozása által lehet megfelelni.

E célból intézkedtem az iránt, hogy Magyarország mezőgazdaságának története, arra hivatott szakértők által, az ezredéves országos kiállítás idejére megírassék, illetőleg, tekintettel az idő rövidségére, hogy a hazai mezőgazdaságunkra vonatkozó egy a legrégibb, mint az újabb korból mérhető adatok kronologikus sorrendben összeállítván, közzé tétessenek, hogy ezek annak idején egy kiváló becses bíró történeti munka megírására alapul szolgálhassanak.

Nehéz és fáradságos feladat ezen adatoknak felkutatása, de igen megkönnyítheti ennek eszközlését honfitársaink hazafisága, ha t. i. mindenki a birtokában levő hazai mezőgazdaságunk régi történetére némi felvilágosítást nyújtani képes adatokat, tárgyakat, eszközöket stb. az említett tudományos célra átengedni kész.

Azon kérelemmel fordulok tehát a t. vármegyei mezőgazdasági helyi bizottsághoz, hogy a működése területén levő lakosságot célzatom iránt felvilágosítván, szólítsa fel arra, hogy ki-ki a birtokában levő fennirt tárgyakat bocsássa rendelkezésemre.

A vármegye területén a t. helyi bizottságnál összegyűlendő tárgyak csoportosan, részletes jegyzék mellett, lennének hozzám felterjesztendőek és annak idejében a t. bizottságnak, a tulajdonosoknak leendő átadás végett, vissza fognak küldetni.

Kelt Budapesten, 1894. évi márcz. 5-dikén.

Bethlen s. k.
földmív. m. kir. miniszter.

Midőn ezen magas felszólítást a t. gazdálkodónság tudomására hozzuk, felkérjük, hogy a kért adatokat stb., melyek esetleg birtokában vannak, a gazdasági bizottsághoz beküldeni szíveskedjék.

Háromszék vármegye gazdasági bizottságának Sepsiszentgyörgyön, 1894. április 15-én tartott üléséből.

Potsa József,
főispán, elnök.

Munkáslázadás az alföldön.

Véres hírek érkeztek Hódmezővásárhelyről, Hatezer szociálisták földmíves föllázadt, mert vezetőjüket, Kovácsot, elfogták, megtámadta a városházát, a esendőséget, ez fegyverét használta s a nép közé lőtt; egy meghalt, 64-en megsebesültek, négyen súlyosan; azután katonaság érkezett Szegedről s ez állította helyre a rendet. E vérengzés hírére Orosházán a szociálisták népgyűlést tartottak s fenyegető határozatokat mondtak ki s el vanuak szánva erőszakot használni, ha katonaságot hoznak ellenük.

A hódmezővásárhelyi rendőrségnek tudomására jutott, hogy Kovács elnök s néhány társa lázító iratokat kaptak s terjesztenek a nép

Ezen 1551. november 30-án keltezett levelében ezeket írja a bíbornokról: „Győződjék meg Felséged, hogy az embernél mélyebb értelem sem elegendő az ő természetének s jellemének a kinyomozására. Ő ugyanazon pillanatban nevet és sir, iger és tagad, szent szándékot s ördögi tetteket nyilvánít; egy órában minden hitet érdemel, másban kézzelfoghatóvá tesz minden kételet és gyanút. Végre mégis inkább töröknek, mint kereszténynek s inkább Lucifernek, mint Jánosnak hiszem őt... Látszik tudni a mit én gondolok; mert ugyanazon pillanatban, midőn gyanum tetőpontját érte, ugy intőzi dögát Felséged szolgálatában, hogy eszem is elvész bele s himnem kényszerít, hogy az másként nem is lehet. S ezt minden órában látom, érzem, kézzel tapintom ugyanarra, hogy már Istenre bízom a dolgot; sugálja Ő, mi legyen a legjobb, hogy annak idején végrehajthassam, a mit tennem kell; a végrehajtáshoz több izben oly közel álltam, miként lehetetlennek látam, hogy az elmaradjon. Azt a mi történt s szándékban van, latinul irom meg felségednek.”^{a)} E le-

vél kétségtelenné teszi azt, hogy a két vezér Castaldó és Pallavicini már Lippán elhatározta a cardinal vesztét. Ők mindenre készek voltak, csak hogy eltehessék e rendkívüli embert az utból, mert jól tudták, hogy míg ez él, sohasem fogná tűrni, hogy ők kényő-kedvők szerint garázdálkodhassanak Erdélyben. A tábornokok ellenséges indulata soká nem maradhatott titok a cardinal előtt; valamint az sem, hogy őt a Lippa alatt történtek miatt a királynál bevádolták. Martinuzzi jól érezte a felelősség nagyságát, mely Ulemán és őrsége szabadon bocsátása miatt reá nehezült, azért decz. 3-án Ferdinándtól a személyes találkozássra engedélyt kért, hogy előadja, mikép a törökség elbocsátása által csakis a szultánt akará megnyerni, hogy vele a jövő évben lejárandó békét megnyujtsa; több hasznos tanács előrebocsátása után, egyszersmind fölszólítja a királyt, hogyha hadjáratát folytatni akarja, rögtön tartson országgyűlést, tudatva egyuttal azt is, hogy ő deczember 21-én fogja azt Erdélyben megtartani.^{b)}

^{a)} Busztholcz VII. 275. lap.

(Vége következik.)

^{b)} L. Horv. Magy. o. tört. IV. könyv 241. l.

között. A rendőrség ezeket az iratokat legott lefoglalta és elkobozta.

Ma reggel Kovács Péter munkáseztető egy csapat elvtársával fenyegetések közt visszakövetelte az elkobzott iratokat. Póka kapitány Kovácsot hivatalába hívta, hogy ott beszéljen vele, társai azonban, Kovács kiáltására, hogy „Ne hagyjátok, mert elcsuknak!” berohantak az udvarra. A rendőrség nagy nehezen kiszorította őket a kapukat becsukta. A szociálisták zajongva követelték, hogy Kovácsot bocsássák ki. A főkapitány látva a nép fenyegető magatartását, az éppen ott lévő esendőrmestert fölszólította, hogy jöjjön segítségére. Az őrmester hazasietett s nemsokára két esendőrről a városháza elé vágatott.

Ez alatt a nép nagy pusztítást vitt véghez a városházán. Az ablakokat bezuzták, a parkot szétrombolták s betörték a kaput. Hubert esendőrmester fölszólította a lázongókat, hogy oszoljanak szét s keressék törvényes uton igazságukat. Az őrmester szavaira a nép közáporral felelt, mely vérbe borította a esendőroket.

Hubert akkor a nép közé vágatott s mivel újabb fölszólítására a nép ismét közáporral felelt, tüzet vezetett. Tizenhét lövés dördült el egymásután. Egy fiatal ember halva rogyott össze, négyen súlyosan megsebesültek. A kik könnyű sebet kaptak, elmenekültek, a nép zöme azonban rendíthetetlenül megmaradt a helyén.

Az őrmester parancsára az egyik esendőrről a huszárkaszárnyába sietett, a másik Szegedre táviratozott a esendőrségért. Pár perezt múlva vágatva jöttek a huszárok s szétverték a népet. A katonaság fedezete alatt kivonult ezután a rendőrség s a főkolompósokat letartóztatta.

Csarnok.

Jámbor Están egyházi levele a szerkesztőhez.)

XIII

Téns Szerkesztő ur!

Éjjen!

Megvagyom a pógári házassodás! Hejába prezsmítáltak a főtisztelendő urak, azért mégis csak úgy lett, a mint mi kívántuk. Nem es igen ajánlottuk volna, hogy a nacsés képviselő urak másképpen határozzanak, mint a miképpen mi Kántor komámmal akartuk. Nagy örömmünkben el es ménének Móriéz zsidóhoz s olyant „vetettünk” egyet, hogy abba hiba nem vót. Még Móriéz zsidóval es brudert ittam, de csak úgy, hogyha visszatévez, szája es apódik. Reggel vót midőn hazafelé lépdeltam azon szándéklattal, hogy minekutána most mán pógári házasság vagyon, minnyá kifogand tudódní, hogy ki légyen az a házánál. Tekintélyes léptekkel megyek be az lakó házamba, holottan az én hitvesemet találám az ő alvó ágyában, kihez ilyen szókat intézék:

— Hát miféle asszony személy legyen az, ki az időnek ilyen előrehaladott állapotjában még az ágyban vagyon?

Ezen szép szavakra ő így szólt:

— Vén disznó, esmég leitta magát?

— Nyelves asszonyi állat — viszonzám én tekintélyesen — te egykoron egyházi házasságunk első napjaiban „mókuskának és cizánának” nevezél és most miért ne-

vezel engem vén sertvésnek. Tudod-e, hogy most mán pógári házasság vagyon s elválllok tőled?

Erre ő esmég így válaszolt:

— Ha leitta magát vén viziló, fekdűdjék le s aludjék, met ma leforrázom.

Ezen hitvány asszonyi szózatára éreztem, hogy tennem kell valamit, ha nem akarok az első napon es szégyent hozni a pógári házasságra. Azétt elhatároztam, hogy haragba jövök s megregulázom a nyelves asszonyi állatot. Haragba es jöttem s rákiálték.

— Fel az ágyból asszony s állj előmbé!

Az asszony fel es ugrott, de nem azétt, hogy előmbé álljon, hanem azétt, hogy egy fazék vízzel nyakon öntsön.

Ettől osztán az haragom egy küsnég lecsillapodott s a helyezetet áttekintve, azon gondolatra jöttem, hogy most mán meg kell az asszonyt vernem, Széjjel es néztem a lakóházban, de alkalmasat kézbélit nem találék, azétt kimentem az kertbe, hogy egy jó kemény páleázát vágjak az eseresznye fáról. Szerencsére nem tanáltam, met bizony isten megvertém vóna az asszonyt. Minekutána azonban a szándék és bátorság megvót hezza, éppég annyi mintha meg tettem vóna. Különben első napra ennyi regula es elég vót. A pógári házasság es még erőst fiatal s az férfiju, ha még kétszer olyan bátor es, a nyelves asszonyt egy nap meg nem szoktathatja, met hogyha egy asszony személy 35 esztendőkn át nyelvelt, hogy kóvánhajja az ember, hogy az 36-ikban ne nyelveljen. Hogy kiszoktassam, ahöz még legalább 35 esztendő kell. Addig es éjjen a pógári házasság:

Maradtam a téns szerkesztő urnak.

Kárbahágó, 1894. ápril 20-án.

tisztelettel s becsülettel:
Jámbor Están,
egyházi.

Ujdonságok.

— **Áthelyezések.** Az igazságügyminiszter dr. Endes Miklós székelykereszturi kir. járásbíróági aljegyzőt a brassói, Incze Dénes dícsőszentmártoni kir. járásbíróági aljegyzőt a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez, Perényi Ferenc kézdivásárhelyi kir. törvényszéki aljegyzőt a dícsőszentmártoni és Gáspár István brassói kir. törvényszéki aljegyzőt a járásbíróághoz helyezte át. Végül Janosó Géza kézdivásárhelyi kir. törvényszéki ideiglenes minőségben alkalmazott inokot ezen állásban végleg megerősítette.

— **Hajdó Ödön** városi állatorvos f. hó 9-én, vasárnap d. u. 2 órakor a tanácsház nagytermében nyilvános népszerű bacteriologiai előadást tart a microorganismusok mikroszkopi és másnemű ismertető bemutatásival. Ajánljuk az érdeklődő közönségnek, ezen a fővárosi szabád előadások mintájára, városunkban első esetben tartandó, tudományos előadás meghallgatását.

— **A közönség figyelmebe.** A közös hadsereg és m. kir. honvédség löszükségletének mozgósítás esztére való biztosítása végett a lösz-tályozás Kézdi-Vásárhely város részéről folyó évi május hó 2-án d. e. 8 órakor fog a tanácsház előtt téren megkezdetni. E helyen is figyelmeztetjük a város minden lótulajdonos

polgárát, hogy lovait a kitűzött határidőben es helyre pontosan elővezettesse, mivel az ügy kényes természeténél fogva az engedetlenkedő érzékeny pénzbírságnak tenné ki magát.

— **Kézdi-Vásárhely gyomra.** Az elmúlt évnegyedben levágatott városunkban közfogyasztásra 35 ökör, 157 tehén, 15 növendék, 679 sertés és 3110 bárány. E szerint 3 hónap alatt hozzávetőleges számokban elfogyasztott 84.800 kgr. marhahús, 67.900 kgr. sertéshús és 18.660 kgr. bárányhús, azaz összesen 171.360 kgr. hús. Nem számítva azt a rengeteg szárnyast es apró malaczt, melyeket a magánfogyasztó közönség leöl, de nyilvántartva nem lesz, ez magában érdekes világot vet a közönség husszükségletére.

— **Az idő.** Hőbortos egy hónap ez az április, egy nap szép, másik komor. A derűt boru váltja föl, majd nagy szél kerekedik s eloszlatja a felhőket, hogy a szomju föld epedjen, reménykedjék tovább azért a miért oly régen sovárogo már: egy kis esőért. A gazda meg vakarja a tarkóját, hogy miként is lesz a dolog kilukadása, széna-e, vagy szalma? Aggodunk azonban nincs miért, mert az áldott sors keze meghozza azt, a természet kiegyenlítő elvei szerint.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter Ujváry Kamilla okleveles polgári iskolai tanítónőt a brassói állami polgári leányiskolához segédtanítónővé nevezte ki.

— **Alispán választás.** Brassó vármegye törvényhatósági bizottsága Maurer Mihály főispán elnökle alatt tartott tavaszi közgyűlésén a vármegye alispáni székébe dr. Jekel Frigyes vármegyei főjegyzőt ültette, míg főjegyzővé Pánczél István eddigi tiszti főjegyzőt választották. A közgyűlés megnyitása után közvetlenül Harmath Lajos ügyvéd es megyebizottsági tag rövid, de tartalomdus es hazafias szelleműl áthattott beszédben méltatta az ország gyászát Kossuth Lajos nagyhazánk fia halálával es bár konkrét indítványt nem tett kérte a közgyűlés, hogy felszólalását vegyék tudomásul a mi meg is történt.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Kovács Emma, társas életünk rokonszenves ifju alakja, ki pár év előtt mint műkedvelő oly szép tehetségeknek adta jelét, folyó hó 25-én életének 22-ik évében meghalt. Béke lebegjen porai felett!

— **Mulatság hideg víz mellett.** Nagy veszély fenyegeti báljainkat. A kézdivásárhelyi pénzügyőrség ugyanis egy napon azon gondolatra ébredt, hogy voltaképpen nem igen járja, hogy ha valaki a bálba megy es ott bort iszik, ezen ital után illeték ne fizetessék. Nosza előveszi azt a vendéglőt, ki a farsangi bálak alatt az éttermet borral ellátta s megbünteti 5 frt erejéig. Már most mi következik ebből? Hát az, hogy jövőre nem akad koreszmáros, ki a báli publikumnak bort mérjen s a nagyérdemű közönség mulat hideg víz mellett, mi tagadhatlanul a legegészségesebb ital, de legkevésbé sem alkalmas, hogy az embert vidám kedélyhangulatba hozza, es másfelől előre láthatólag az ifju szíveknek éjjeli utáni megnyilatkozásait is jeleltékenyen korlátozni fogja, mi megint a házassági statisztikában fog szomorú eredményeket előidézni. Es mindez történik 5 frt italmérési adóért. Már ezután a báli meghívókon jelezni fogjuk, hogy hygienikus bál rendeztetik Kneip-rendszer szerinti hidegvíz kurával. Igazán megható, hogy miképpen gondoskodik a pénzügyőrség a mi egészségünkön.

— **Veszélyes falás.** Tragikumikus eset történt múlt vasárnap Kézdi-Vásárhelyt. Egyik jómódu iparosnál ebédhez ültek a eselések es iparos tanoncok s mivel a vasárnapi ebéd igen ótvágy gerjesztően nézett ki, mindnyájan nagy mohósággal láttak neki. Egy fiatal eselőlány, hogy a maga részét jó előre biztosíthassa, egy jókora darab húst falt be, azonban az megakadt torkán s úgy elzárta a légző csőt, hogy a leány fuldokolni kezdett s eszméletét elvesztve, közeledett a megfuldáshoz. Szerencsére egy orvos lakott a közelben s az a veszélyes falat húst kiemelte a torokból s így a falánk leány élete meg lett mentve, de mivel a halál tornácából szólitattott vissza, maig is betegen fekszik.

— **Lelőtte a nagybátyja fiát.** Osdolai Bögözi Ferenc es Erős István e hó 21-én egymás között úgy okoskodtak, hogy a zsirosabb erdei talajon már szépen zöldelő friss füre el-elsozoktak látogatni a maczkó urak, melyeket ők úgy egymás között „nagybátyám uramnak” szoktak nevezni, s talán illendő volna egy kis zsebpénz kapásának reményében azon nagybátyákat a „kishavas pataka” nevezetű erdőségben meglátogatni, elhatározták egyhangulag azt is, hogyha jószántából nem akarná a „nagybátyám” uram őket egy kis pénzhez juttatni, prozva is megölik s a mi pénzt kapnak, ha mindjárt a vármegyei pénztárból lenne is kiutalva, de elveszik. A „nagybátyám uram” (szerintük medve) kedves fiacskájával együtt vacsoránál találtak, s mogorva pofájukból semmi jót sem olvashatva le, egyik a „nagybácsit” másik pedig egyéves ártatlan fiacskáját szándékozta agyondurrantani. Piff-Paff, s óh fátum! az ártatlan egyéves maczkó kölyök helybemaradt, jobb-létre szenderült Bögözi Ferenc durantisára, míg az öreg, ámbár nem halálosan, de megsebezve, ordítások közepette elillant. A dologba azonban csak az az érdekes, hogy míg a „fiacskát” (zárjel között mondvá, szép egyéves teli képű fattyú) megöléséért is reménykednek illetők a jól megérdemelt zsebpénzhez, ha mindjárt a vármegyei pénztárból lenne is kiutalva!

— **Tűzvész.** Lemhényi Zsigmond Péter esüre a benne elhelyezett gazdasági eszközökkel együtt leégett. Kár 478 frt. A tűz keletkezésének oka állítólagos gyújtogatás, de az ez iránt folyamatban levő nyomozat eredményre még nem vezetett.

— **Holttest a bőröndben.** London lakosságát irtózatossá gyilkosság izgatja. Egy asszony meggyilkolta 76 éves férjét es napokig rejtgette holttestét egy óriási bőröndben. A gyilkos asszony takarítónője meglátta a vérnyomokat es a rendőrség ennek a feljelentésére fedezte fel az irtózatossá bűntényt. Bíróság elé állítva a szörnyeteg asszony borzalmas flegmát es higgadságot tanusított.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.